

C/2024/3364

14.6.2024

ODPORÚČANIE RADY

z 13. mája 2024,

Európa v pohybe – príležitosti vzdelávacej mobility pre všetkých

(C/2024/3364)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

1. V Rímskej deklarácii z 25. marca 2017 sa lídri EÚ zaviazali, že sa budú usilovať o Úniu, v ktorej dostanú mladí ľudia najlepšie vzdelanie a najlepšiu odbornú prípravu a v ktorej môžu študovať a nájsť pracovné príležitosti na celom kontinente.
2. Ukázalo sa, že pre učiacich sa je vzdelávacia mobilita veľmi hodnotná pri získavaní kompetencií⁽¹⁾ potrebných pre osobný, vzdelávací a profesijný rozvoj. Cezhraničné vzdelávacie skúsenosti zvyšujú medzikultúrne porozumenie a pomáhajú podporovať spoločnú európsku identitu. Organizovanie vzdelávacej mobility prichádzajúcich aj odchádzajúcich študentov je takisto silným hnacím motorom pre inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy a poskytovateľov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, aby zlepšovali kvalitu ponúkaného vzdelávania.
3. Vzdelávacia mobilita je dôležitá, keďže pomáha riešiť nedostatok zručností v EÚ, najmä nedostatok tých zručností, ktoré sú potrebné pre zelenú a digitálnu transformáciu a pre prechod učiacich sa na trh práce. Učenie sa na pracovisku vrátane času na pracovisku stráveného v inej krajine je prínosné z hľadiska nadobúdania zručností a zamestnateľnosti.
4. Poskytovanie príležitostí vzdelávacej mobility pre všetkých je nevyhnutné na dobudovanie európskeho vzdelávacieho priestoru a dosiahnutie cieľov stratégie EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027. V oznámení Komisie z 30. septembra 2020 o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025⁽²⁾ sa oznámila aktualizácia rámca pre vzdelávaciu mobilitu⁽³⁾ a vytvorenie politického rámca pre vzdelávaciu mobilitu učiteľov s cieľom umožniť väčšiemu počtu učiacich sa a učiteľov využívať mobilitu. Týmto odporúčaním sa aktualizuje odporúčanie Rady z 28. júna 2011 s názvom „Mládež v pohybe – podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí“ s cieľom posilniť jeho ustanovenia, rozšíriť príležitosti vzdelávacej mobility – od mladých ľudí až po učiacich sa v akomkoľvek veku, pedagógov a zamestnancov – a zaoberať sa novými modelmi vzdelávania vrátane zmiešaného učenia.
5. Jednou zo strategických priorít stanovených v uznesení Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030)⁽⁴⁾ bolo, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou pre všetkých. V uznesení Rady o európskom vzdelávacom priestore: Výhľad na rok 2025 a obdobie po ňom⁽⁵⁾ sa zdôrazňuje, že identifikácia a odstránenie zostávajúcich prekážok vzdelávacej a výučbovej mobility a zároveň podnecovanie inkluzívnej, udržateľnej a vyváženej mobility sú kľúčom k úplnému dobudovaniu európskeho vzdelávacieho priestoru.
6. Z údajov zozbieraných Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) vyplýva, že krajiny musia zintenzívniť svoje úsilie, aby zlepšili výkonnosť z hľadiska poskytovania komplexnej podpory mobility učiacich sa v rámci odborného vzdelávania a prípravy (OVP), najmä učňov. Z analýzy národných plánov vykonávaných⁽⁶⁾ pre odporúčanie Rady z 24. novembra 2020 týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP)

⁽¹⁾ V súlade s odporúčaním Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1) sú kompetencie vymedzené ako kombinácia vedomostí, zručností a postojov.

⁽²⁾ COM(2020) 625 final.

⁽³⁾ Ako sa uvádza v odporúčaní Rady z 28. júna 2011 – Mládež v pohybe – podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 199, 7.7.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 185, 26.5.2023, s. 35.

⁽⁶⁾ Cedefop, *Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET* (Spolupráca v záujme atraktívneho, inkluzívneho, inovatívneho, pružného a flexibilného OVP), informačný dokument strediska Cedefop, 2023.

pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť⁽⁷⁾ vyplýva, že opatrenia na zlepšenie mobility v OVP prioritizovala len približne polovica zo všetkých členských štátov.

7. Z analýzy⁽⁸⁾ vykonávania odporúčania Rady z 15. marca 2018 týkajúceho sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu⁽⁹⁾, ako aj z podkladov Cedefop⁽¹⁰⁾ vyplýva, že mobilita učňov je stále nedostatočne rozvinutá a je potrebné vynaložiť väčšie úsilie, aby sa učňom umožnilo zúčastňovať sa na výmenách v rámci mobility.
8. V záveroch Rady o posilnení mobility učiteľov a školiteľov, najmä európskej mobility, počas ich počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy a vzdelávania a odbornej prípravy na pracovisku⁽¹¹⁾ sa vyzvalo na podporu a rozširovanie mobility, aby sa stala bežnou praxou v odbornej príprave a kariére učiteľov a školiteľov.
9. Z analýzy vykonávania stratégie EÚ pre mládež⁽¹²⁾ vyplýva, že je potrebné vynakladať väčšie úsilie, aby sa zabezpečilo, že všetkým mladým ľuďom a pracovníkom s mládežou sa umožní účinný prístup k príležitostiam na mobilitu vrátane dobrovoľníctva v sektore občianskej spoločnosti. Potrebná je aj ďalšia práca na účinných systémoch potvrdzovania kompetencií získaných prostredníctvom mobility v rámci neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, a to v synergii s odporúčaním Rady z 5. apríla 2022 týkajúcim sa mobility mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie⁽¹³⁾.
10. Nedostatočná znalosť cudzích jazykov je naďalej prekážkou v snahe získať skúsenosti so vzdelávacou mobilitou, štúdiom a s prácou v zahraničí a v plnej miere objavovať kultúrnu rozmanitosť Európy. Zároveň posilnenie výučby a učenia sa cudzích jazykov, ako aj ponúkanie kurzov vyučovaných v cudzom jazyku môže učiach sa z iných krajín podnietiť k tomu, aby sa zapojili do vzdelávacej mobility. V tejto súvislosti je dôležité využiť digitálne technológie vrátane umelej inteligencie.
11. V záveroch Rady o ďalších krokoch na realizáciu automatického vzájomného uznávania vo vzdelávaní a odbornej príprave⁽¹⁴⁾, ktoré vychádzali zo správy o vykonávaní odporúčania Rady týkajúceho sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí⁽¹⁵⁾, sa uvádza, že nedostatočné automatické vzájomné uznávanie kvalifikácií a výsledkov študijných pobytov v zahraničí⁽¹⁶⁾ stále brzdí vzdelávaciu mobilitu v EÚ. V oblasti vysokoškolského vzdelávania dosiahli vnútroštátne orgány značné zlepšenia, pokiaľ ide o ich chápanie koncepcie automatického vzájomného uznávania. Absencia konzistentných vnútroštátnych prístupov, ako aj nedostatočná transparentnosť sú však významnými faktormi, ktoré študentov odrádzajú od účasti na aktivitách v rámci mobility.
12. Podpora vzdelávacej mobility s tretími krajinami môže prispieť k väčšej atraktivnosti európskych systémov vzdelávania a odbornej prípravy pre zvyšok sveta a prilákať talenty do ich inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy. Medzinárodná spolupráca v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy vrátane vzdelávacej mobility je nevyhnutná na dosiahnutie geopolitických priorít EÚ, najmä stratégie Global Gateway, a splnenie cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030.
13. Mimoriadne dôležitá je podpora prístupu osôb s nedostatkom príležitostí k vzdelávacej mobilite a tento cieľ inklúzie je jadrom programu Erasmus+ na roky 2021 – 2027 a programu Európsky zbor solidarity. Je nevyhnutné posilniť tento cieľ v rámci týchto programov a rozšíriť ho tam, kde je to možné, na ďalšie programy vzdelávacej mobility v celej EÚ.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1.

⁽⁸⁾ Zavedenie európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu do praxe – vykonávanie odporúčania Rady členskými štátmi, SWD(2021) 230 final.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 153, 2.5.2018, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Cedefop, *Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations* (Podporné faktory a prekážky dlhodobej cezhraničnej mobility učňov: podklady z prešetrovaní na úrovni krajín a projektov), referenčná séria Cedefop č. 120, Úrad pre publikácie, Luxemburg, 2021.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 167, 21.4.2022, s. 2.

⁽¹²⁾ Pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k správe Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vykonávaní stratégie EÚ pre mládež (2019 – 2021), SWD (2021) 286 final.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 157, 11.4.2022, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 185, 26.5.2023, s. 44.

⁽¹⁵⁾ COM(2023) 91 final.

⁽¹⁶⁾ Vymedzenia pojmov „automatické vzájomné uznávanie kvalifikácie“ a „automatické vzájomné uznávanie výsledkov študijného pobytu v zahraničí“ na úrovni vysokoškolského vzdelávania, ako aj na úrovni vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy sú stanovené v prílohe k odporúčaniam Rady z 26. novembra 2018 týkajúcemu sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí (Ú. v. EÚ C 444, 10.12.2018, s. 1) a sú plne uplatniteľné na toto odporúčanie.

14. Cieľom iniciatívy „Európske univerzity“ je dosiahnuť 50 % mobilitu medzi zúčastnenými inštitúciami, pričom v súčasnosti sa testujú európske kritériá na udelenie značky Spoločný európsky diplom, ktoré by mohli tiež podporiť začlenenie mobility do učebných plánov. Zvýšeným rozpočtom programu Erasmus+ na roky 2021 – 2027 sa podporuje cieľ EÚ nabádať viac študentov, aby sa na vzdelávacej mobilite zúčastnilo viac študentov aspoň raz počas štúdia, so širšou škálou formátov mobility vrátane zmiešaných intenzívnych programov a krátkodobej zmiešanej mobility. Je preto dôležité zvýšiť cieľovú hodnotu vzdelávacej mobility, ktorá je stanovená na 20 % a ktorá bola pôvodne stanovená v kontexte bolonského procesu v roku 2009. Nástroje, ktoré sa odvtedy vyvinuli, spolu s opatreniami navrhnutými v tomto odporúčaní vytvárajú potrebné rámcové podmienky na to, aby sa na vzdelávacej mobilite zúčastnilo aspoň 23 % absolventov vysokých škôl.
15. Modely vzdelávania za posledné desaťročie zaznamenali výrazný vývoj, a to aj v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, ktorá podporila virtuálne vzdelávanie a zmiešané učenie. Rozšírenie príležitostí vzdelávacej mobility pre učiacich sa, pedagógov a zamestnancov vo všetkých sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj v sektoroch mládeže a športu vo formálnom, v neformálnom a informálnom prostredí podnietilo aj rozvoj flexibilných formátov vzdelávacej mobility.
16. Mala by sa ďalej podporovať vyvážená mobilita výskumných pracovníkov, najmä výskumných pracovníkov na začiatku kariéry, aby sa zvýšil ich osobný a profesijný rozvoj v prospech konkurencieschopnosti európskeho systému výskumu a inovácií.
17. Cieľom tohto odporúčania je prispieť k dobudovaniu európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025. Vízia kvality vo vzdelávaní a odbornej príprave zahŕňa presadzovanie dvojakej slobody v oblasti mobility pre učiacich sa, pedagógov a zamestnancov, najmä osôb s nedostatkom príležitostí, a pre inštitúcie, aby sa mohli slobodne združovať v Európe aj mimo nej. Inkluzívne a spravodlivé systémy vzdelávania a odbornej prípravy by mali podporovať súdržné spoločnosti, kľásť základy aktívneho občianstva a zlepšovať zamestnateľnosť. Týmto odporúčaním sa členské štáty vyzývajú, aby stanovili základné podmienky vzdelávacej mobility, odstránili prekážky a poskytli stimuly, ktoré sú prispôsobené špecifickým potrebám učiacich sa, pedagógov a zamestnancov v rôznych sektoroch.
18. Toto odporúčanie sa zameriava aj na uľahčenie väčšej spolupráce s kľúčovými tretími krajinami, ako sa predpokladá v iniciatíve partnerstiev zameraných na talenty, a propagovanie EÚ ako atraktívnej destinácie pre talentovaných ľudí z tretích krajín na vzdelávanie, odbornú prípravu a štúdium.
19. Toto odporúčanie pripomína existujúce synergie a komplementárnosť medzi programami EÚ, ktoré sa zaoberajú vzdelávacou mobilitou, ako je Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, a inými nástrojmi financovania na únijnej, medzinárodnej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, ako sú fondy politiky súdržnosti EÚ, najmä Európsky fond regionálneho rozvoja a Európsky sociálny fond plus so svojou iniciatívou Aim, Learn, Master, Achieve – vytýčiť si cieľ, naučiť sa, zvládnuť, dosiahnuť (ALMA).
20. Cieľom tohto odporúčania je takisto podporiť vzdelávaciu mobilitu pre učiteľov a učňov prostredníctvom špecializovaných politických rámcov, ako sa uvádza v prílohách. Školy čelia nedostatku učiteľov a vzdelávacia mobilita by mala zvýšiť atraktívnosť tohto povolania. Učitelia, ktorí sa zúčastnili na mobilite, sa môžu stať vzorom pre učiacich sa a môžu pomôcť pri podpore nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce. V záveroch Rady o posilnení mobility učiteľov a školiteľov, najmä európskej mobility, počas ich počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy a vzdelávania a odbornej prípravy na pracovisku sa zdôrazňuje pozitívny vplyv vzdelávacej mobility v zahraničí na profesijný rozvoj učiteľov, ako aj na systémy vzdelávania a odbornej prípravy, pričom sa identifikujú prekážky mobility. Učni takisto čelia súboru špecifických prekážok súvisiacich s osobitnými črtami učenia sa na pracovisku. Ich mobilita by mala pomôcť riešiť nedostatky zručností, podporovať zelenú a digitálnu transformáciu a zvyšovať zamestnateľnosť, najmä medzi mladými ľuďmi.

UZNÁVA, ŽE:

21. Na účely tohto odporúčania sa ako východisko používa pojem „vzdelávacia mobilita“ v zmysle vymedzenia v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Erasmus+: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013⁽¹⁷⁾, t. j. fyzický presun do inej krajiny, ako je krajina pobytu učiaceho sa, s cieľom študovať, absolvovať odbornú prípravu alebo neformálne vzdelávanie či informálne učenie sa. „Vzdelávacia mobilita“ v zmysle tohto odporúčania sa vzťahuje na všetky druhy dlhodobej a krátkodobej vzdelávacej mobility vrátane individuálnej a skupinovej mobility, zmiešanej mobility (vrátane jej virtuálnych zložiek), kreditovej mobility a mobility na účely získania

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 1.

diplomu. Vztahuje sa na učiacich sa, pedagógov a zamestnancov vo všetkých sektoroch celoživotného vzdelávania vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, školského vzdelávania, vysokoškolského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy, vzdelávania dospelých, ako aj mladých ľudí⁽¹⁸⁾, pracovníkov s mládežou a zamestnancov v športe⁽¹⁹⁾ v rámci programu Erasmus+ aj mimo neho. Toto odporúčanie zahŕňa vzdelávaciu mobilitu v rámci EÚ, ako aj medzinárodnú vzdelávaciu mobilitu z EÚ.

22. Mobilita učiacich sa, pedagógov a zamestnancov, ktorá sa od vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru posilnila, má pozitívny vplyv na vzdelávanie a odbornú prípravu. Mobilita na účely získania diplomu vysokoškolského vzdelania, ako aj mobilita v odbornom vzdelávaní a príprave však môžu predstavovať výzvy pre niektoré systémy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré prijímajú značné počty študentov alebo učňov, alebo pre krajiny ohrozené „únikom mozgov“, čo vedie k tomu, že mnohí talentovaní ľudia sa rozhodnú študovať alebo začať učňovskú prípravu v zahraničí a potom v nich zostanú.
23. Na dosiahnutie cieľovej hodnoty vzdelávacej mobility⁽²⁰⁾ vo vysokoškolskom vzdelávaní akcie v rámci mobility zahŕňajú: mobilitu odchádzajúcich študentov na účely získania diplomu; kreditovú mobilitu odchádzajúcich študentov v trvaní najmenej troch mesiacov alebo v rozsahu najmenej 15 kreditov v rámci Európskeho systému prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS) (vrátane stáží a študijnej mobility); a kratšiu mobilitu odchádzajúcich študentov pozostávajúcu z menej ako troch mesiacov a najmenej troch kreditov ECTS. Tieto akcie v rámci mobility môžu byť buď plne fyzické, alebo zmiešané, t. j. pozostávajúce z virtuálnej aj fyzickej zložky. Cieľová hodnota je vypočítaná na úrovni absolventa v prípade absolventov, ktorí sa aspoň raz počas štúdia zúčastnia na vzdelávacej mobilite. Vzhľadom na uvedené prvky sa Komisia v tomto odporúčaní vyzýva, aby do roku 2026 predložila návrh aktualizovanej metodiky na meranie podielu absolventov so skúsenosťou so vzdelávacou mobilitou v zahraničí vo vysokoškolskom vzdelávaní.
24. S cieľom reagovať na výzvy⁽²¹⁾ na prijatie ambicioznejšej cieľovej hodnoty ako je súčasná cieľová hodnota vzdelávacej mobility v zahraničí pre študentov v OVP na úrovni 8 % sa v tomto odporúčaní navrhuje zvýšiť cieľovú hodnotu účasti učiacich sa v OVP vrátane učňov na aspoň 12 % do roku 2030. Cieľová hodnota pre OVP⁽²²⁾ vychádza z ukazovateľa vymedzeného v odporúčaní Rady z 24. novembra 2020 týkajúcom sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť. Meria sa ako podiel študentov, ktorí sa zúčastňujú na mobilite v kalendárnom roku, ako podiel z kohorty absolventov OVP v tom istom roku. Zahŕňa účastníkov, ktorí využijú príležitosti na flexibilnú mobilitu, ako napríklad v rámci programu Erasmus+ (napríklad krátkodobá mobilita, skupinová mobilita, zmiešaná mobilita, mobilita spojená s účasťou na súťažiach v zručnostiach), alebo iné programy mobility.
25. Rada opätovne potvrdzuje svoje pevné odhodlanie podporovať inkluzívnu vzdelávaciu mobilitu a vyhlasuje, že jej politickou ambíciou je stanoviť v tejto súvislosti cieľovú hodnotu. Na to, aby to bolo možné, je potrebná metodika na meranie podielu osôb s nedostatkom príležitostí medzi všetkými študentmi, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí. Rada preto opakuje svoju výzvu Komisii, aby na základe odborného stanoviska stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty pracovala na návrhoch možných ukazovateľov alebo cieľových hodnôt na úrovni EÚ v oblasti začlenenia a rovnosti⁽²³⁾. S cieľom zdôrazniť záväzok Rady sa členským štátom odporúča, aby sa snažili kolektívne dosiahnuť, aby medzi všetkými študentmi, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí, bol do roku 2027 podiel osôb s nedostatkom príležitostí aspoň 20 %. Na odhad splnenia tejto cieľovej hodnoty by sa mohli použiť údaje, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii v rámci programov Erasmus+ a Európsky zbor solidarity. Tieto údaje

⁽¹⁸⁾ Vzdelávacia mobilita v sektore mládeže, ktorá vychádza z rôznych možností mobility mládeže, ktoré ponúkajú programy Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, sa vzťahuje na vzdelávaciu mobilitu mladých ľudí, pracovníkov s mládežou a dobrovoľníkov v kontexte neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Na účely tohto odporúčania vzdelávacia mobilita v sektore mládeže zahŕňa aj iné národné programy mobility.

⁽¹⁹⁾ V rámci kľúčovej akcie 1, pokiaľ ide o športové akcie programu Erasmus+, sa vzdelávacia mobilita v sektore športu vymedzuje ako mobilita zamestnancov športových organizácií, najmä v športoch pre všetkých, ktorým sa poskytuje príležitosť zlepšiť svoje kompetencie a kvalifikácie a získať nové zručnosti tým, že strávia určitý čas v zahraničí, čím prispievajú k budovaniu kapacít a rozvoju športových organizácií. Táto akcia podporuje profesijný rozvoj trénerov a iných pracovníkov (platených aj dobrovoľníkov) v športe pre všetkých. Na účely tohto odporúčania zahŕňa vzdelávacia mobilita v sektore športu aj iné národné programy mobility. Ukazovateľ bude vychádzať z údajov o mobilite získaných zo zberu administratívnych údajov UNESCO-OECD-Eurostatu (UOE).

⁽²¹⁾ Vráťane uznesenia Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 k odporúčaniam Rady týkajúcemu sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (2020/2767(RSP)).

⁽²²⁾ Ukazovateľ bude založený na údajoch o mobilite získaných z údajov z programu Erasmus+ a na údajoch o absolventoch OVP získaných v rámci zberu údajov od UNESCO, OECD a Eurostatu. Ak sú k dispozícii poskytnuté údaje a len v prípade, že sú porovnateľné s údajmi z programu Erasmus+, by sa na doplnenie údajov z programu Erasmus+ mohli použiť aj údaje z programov mobility vnútroštátnych orgánov vrátane údajov o trvaní mobility. V prípade, že sa zahrnú údaje od vnútroštátnych orgánov, by to malo byť uvedené transparentným spôsobom.

⁽²³⁾ Uznesenie Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030) (Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1).

sa v žiadnom prípade netýkajú všetkých druhov vzdelávacej mobility v zahraničí, ale mohli by sa použiť ako najbližší ukazovateľ, ktorý je v súčasnosti k dispozícii. Okrem toho sa v tomto odporúčaní Komisia vyzýva, aby do roku 2026 predložila návrh metodiky zberu údajov na meranie podielu osôb s nedostatkom príležitostí medzi všetkými študentmi, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí v sektoroch vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu, pričom sa náležite zohľadnia možné citlivé otázky týkajúce sa takýchto údajov, a to bez toho, aby sa členskými štátmi ukladala dodatočná administratívna záťaž. Na základe tohto návrhu sa Rada môže dohodnúť na cieľovej hodnote na úrovni EÚ, ktorá sa má dosiahnuť do roku 2030.

26. Toto odporúčanie nebráni budúcim rokovaniam o finančných nástrojoch Únie v rámci budúceho viacročného finančného rámca.
27. Vzhľadom na článok 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a v súlade s oznámením Komisie z 3. mája 2022 s názvom „Ľudia na prvom mieste, zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu a využívanie potenciálu najvzdialenejších regiónov EÚ“⁽²⁴⁾ by sa mala v odporúčaní zohľadniť osobitná situácia najvzdialenejších regiónov podľa uvedeného článku s cieľom podporiť vzdelávaciu mobilitu do týchto regiónov a z nich.
28. Na účely tohto odporúčania a v súlade s vykonávacími usmerneniami pre stratégiu pre začlenenie a rozmanitosť v rámci programov Erasmus+ a Európsky zbor solidarity⁽²⁵⁾ prekážky vzdelávacej mobility zahŕňajú zdravotné postihnutie, zdravotné problémy, prekážky spojené so systémami vzdelávania a odbornej prípravy, kultúrne rozdiely, sociálne prekážky (vrátane sociálno-psychologických a rodinných prekážok), ekonomické prekážky, prekážky spojené s diskrimináciou a geografické prekážky.

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE A ČLENSKÝMI ŠTÁTAMI ODPORÚČA

v súlade s charakteristikou vnútroštátnych systémov školského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy, vysokoškolského vzdelávania a vzdelávania dospelých a sektorov mládeže a športu a s náležitým ohľadom na akademickú slobodu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a autonómiu inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy:

1. podporovať bezproblémový pohyb všetkých učiacich sa, pedagógov a zamestnancov v rámci európskeho vzdelávacieho priestoru s cieľom podporiť rozvoj kľúčových kompetencií, najmä získavanie vedomostí, zručností a postojov, ktoré sú nevyhnutné pre zelenú a digitálnu transformáciu, budovanie dôvery a porozumenia medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy a sektormi mládeže a športu, a podporiť aktívne občianstvo;
2. pracovať na programoch vzdelávacej mobility, ktoré sú inkluzívne, environmentálne udržateľné, využívajú výhody digitálnych technológií a podporujú spoločné hodnoty EÚ⁽²⁶⁾;
3. zvýšiť úsilie o to, aby sa mobilita stala realitou pre všetkých, a usilovať sa o dosiahnutie cieľových hodnôt na úrovni EÚ do roku 2030 tým, že:
 - a) vo vysokoškolskom vzdelávaní by mal byť podiel absolventov so skúsenosťami so vzdelávacou mobilitou v zahraničí aspoň 23 %;
 - b) v odbornom vzdelávaní a príprave by mal byť podiel učiacich sa, ktorí majú skúsenosť so vzdelávacou mobilitou v zahraničí, aspoň 12 %.

Uvedené cieľové hodnoty predstavujú referenčnú úroveň celkového výkonu EÚ a majú sa vypočítať na úrovni EÚ. Členské štáty sa vyzývajú, aby individuálne prispeli k dosiahnutiu týchto cieľových hodnôt, a to pri zohľadnení svojich rozdielnych východiskových pozícií a pri rešpektovaní rozdielov medzi jednotlivými štátmi.

Uvedené cieľové hodnoty na úrovni EÚ by Rada mohla podľa potreby prehodnotiť na základe:

- návrhu Komisie na aktualizovanú metodiku zberu údajov o vysokoškolskom vzdelávaní;
- nadchádzajúceho preskúmania strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave;

⁽²⁴⁾ COM(2022) 198 final.

⁽²⁵⁾ Vykonávacie usmernenia – stratégia pre začlenenie a rozmanitosť v rámci programov Erasmus+ a Európsky zbor solidarity.

⁽²⁶⁾ Ako sa uvádza v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a v Charte základných práv Európskej únie.

4. zaviazat sa k inkluzívnemu prístupu k vzdelávacej mobilite vo všetkých sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy, mládeže a športu tým, že sa príležitosti vzdelávacej mobility stanú prístupnejšími pre osoby s nedostatkom príležitostí⁽²⁷⁾, a to tým, že:
 - a) sa budú snažiť kolektívne dosiahnuť, aby medzi všetkými učiacimi sa, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí, bol do roku 2027 podiel osôb s nedostatkom príležitostí⁽²⁸⁾ aspoň 20 %;
 - b) zväžia dohodu o cieľovej hodnote na úrovni EÚ, ktorá sa má dosiahnuť do roku 2030 na základe návrhu predloženého Komisiou do roku 2026 na metodiku zberu údajov na meranie podielu osôb s nedostatkom príležitostí medzi všetkými učiacimi sa, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí v sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy a mládeže a športu;
5. zabezpečiť spoluprácu so zainteresovanými stranami v oblasti vzdelávacej mobility s cieľom vykonať toto odporúčanie;
6. poskytovať príležitosti systematickej vzdelávacej mobility prostredníctvom:
 - a) zväzenia zavedenia vzdelávacej mobility v zahraničí ako neoddeliteľnej súčasti školského vzdelávania, OVP a učňovskej prípravy, vysokoškolského vzdelávania a systémov vzdelávania a odbornej prípravy dospelých snahou začleniť príležitosť na absolvovanie obdobia vzdelávacej mobility v zahraničí prostredníctvom flexibilných mobilitných okien, voliteľných kurzov a iných príležitostí;
 - b) podpory vzdelávacích inštitúcií a poskytovateľov odbornej prípravy pri rozvíjaní a poskytovaní čoraz väčšieho počtu spoločných cezhraničných aktivít vrátane spoločných programov vedúcich k spoločným diplomom, čo najlepším využívaním európskych iniciatív, najmä aliancií európskych univerzít, centier excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy, národných tímov pre OVP, aliancií pre inovácie a učiteľských akadémií programu Erasmus+, a na základe skúseností aliancií európskych univerzít, ktorých cieľom je 50 % miera mobility medzi študentmi s možnosťami fyzickej, virtuálnej a zmiešanej mobility;
 - c) podpory a začlenenia vzdelávacej mobility prichádzajúcich a odchádzajúcich študentov do neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, práce s mládežou a dobrovoľníctva ako hodnotných a realizovateľných možností mobility pre všetkých učiacich sa, pedagógov a zamestnancov, a to aj prostredníctvom zvyšovania informovanosti, osvetových opatrení a inej podpory pre poskytovateľov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, miestne a regionálne orgány, ako aj pre organizácie pracujúce s mládežou a organizácie občianskej spoločnosti;
 - d) podpory uplatňovania kritérií kvality na prípravu činností vzdelávacej mobility, ich vykonávanie a nadväzné opatrenia v súvislosti s nimi, a to aj na základe štandardov kvality vypracovaných v rámci programu Erasmus+, programu Európsky zbor solidarity a iných programov vzdelávacej mobility a zameraním sa na dostupnosť a inkluzívnosť takýchto činností;
 - e) podpory spolupráce medzi orgánmi, ktoré riadia a vykonávajú nástroje financovania na úniijnej, medzinárodnej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, s cieľom zabezpečiť koordinované činnosti, ktoré podporujú a propagujú vzdelávaciu mobilitu, pričom sa zabráni prekryvaniu a maximalizuje sa vplyv zdrojov;
7. zlepšiť učenie sa jazykov prostredníctvom:
 - a) posilnenia učenia sa jazykov na všetkých stupňoch vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj v sektoroch mládeže a športu, kde je to možné, s cieľom podporiť možnosti a príležitosti vzdelávacej mobility;
 - b) podpory prístupu k jazykovému vzdelávaniu, a to aj pre vzdelávajúcich sa dospelých, s cieľom zlepšiť viacjazyčné kompetencie a umožniť občanom plne využívať vzdelávaciu mobilitu a rozšíriť svoje pracovné príležitosti;

⁽²⁷⁾ V súlade s nariadením (EÚ) 2021/817 „osoby s nedostatkom príležitostí“ sú osoby, ktoré z ekonomických, sociálnych, kultúrnych, geografických alebo zdravotných dôvodov, vzhľadom na ich prístahovalecký pôvod, alebo z dôvodov, ako sú zdravotné postihnutie alebo ťažkosti vo vzdelávaní, alebo z akéhokoľvek iného dôvodu vrátane dôvodu, ktorý by mohol viesť k diskriminácii podľa článku 21 Charty základných práv Európskej únie, čelia prekážkam, ktoré im bránia v účinnom prístupe k príležitostiam vzdelávacej mobility.

⁽²⁸⁾ Keďže v súčasnosti neexistuje ukazovateľ pre inkluzívnu vzdelávaciu mobilitu pre celú EÚ, podiel osôb s nedostatkom príležitostí medzi všetkými učiacimi sa, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí, by sa mohol odhadnúť na základe údajov o mobilite získaných z programu Erasmus+ a programu Európsky zbor solidarity. Tieto údaje sa v žiadnom prípade netýkajú všetkých druhov vzdelávacej mobility v zahraničí, ale mohli by sa použiť ako najbližší ukazovateľ, ktorý je v súčasnosti k dispozícii.

8. podporovať účasť na činnostiach vzdelávacej mobility prostredníctvom:
- a) budovania kultúry celoživotnej vzdelávacej mobility na všetkých stupňoch vzdelávania a odbornej prípravy a v rámci neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, práce s mládežou, dobrovoľníctva a športu. Opatrenia, ktoré sa majú v tejto súvislosti prijať, môžu zahŕňať:
 - i) rozvoj rôznych formátov a činností mobility;
 - ii) podporu vysielajúcich aj hostiteľských organizácií, ktoré majú stratégiu internacionalizácie;
 - iii) zvýšenie atraktívnosti inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj prostredia neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v sektoroch mládeže a športu, pokiaľ ide o prijímanie a vysielanie učiacich sa v rámci mobility;
 - iv) podporu sietí absolventov, aby rozvíjali a propagovali vzdelávacie skúsenosti;
 - b) podpory spolupráce medzi regionálnymi a miestnymi orgánmi, poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, sektormi mládeže a športu, organizáciami občianskej spoločnosti, mimovládnyimi organizáciami a súkromnými subjektmi v záujme propagácie a podpory vzdelávacej mobility smerom z krajiny, a to aj pre osoby s nedostatkom príležitostí, a vytvárania ústretového prostredia pre prichádzajúcich účastníkov vzdelávacej mobility zo zahraničia;
 - c) podnecovania orgánov a organizácií, ktoré riadia programy mobility v úlohách vysielateľov aj hostiteľov, aby znižovali administratívnu záťaž organizácií a účastníkov a poskytovali jasné usmernenie počas celého postupu podávania žiadostí;
 - d) podpory flexibilných formátov vzdelávacej mobility, ktoré môžu diverzifikovať okruh účastníkov a poslúžiť ako odrazový mostík na predĺženie období mobility, vrátane činností skupinovej mobility, programov krátkodobej mobility, zmiešaných intenzívnych programov a akýchkoľvek iných vzdelávacích skúseností, ktoré môžu viesť k získaniu mikrocertifikátov, v súlade s európskym prístupom k mikrocertifikátom pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť;
 - e) oceňovania práce pedagógov, zamestnancov a pracovníkov s mládežou, ktorí pripravujú a realizujú projekty a činnosti vzdelávacej mobility ich začlenením do ich zamestnania, a uznania pridanej hodnoty mobility zamestnancov;
9. poskytovať informácie o príležitostiach vzdelávacej mobility:
- a) v náležitých prípadoch zavedením propagátorov vzdelávacej mobility – koordinátorov, kontaktných miest, ambasádorov alebo vyhradených informačných centier vzdelávacej mobility – na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, aby sa podelili o svoje odborné znalosti s poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, sektormi mládeže a športu, organizáciami občianskej spoločnosti a so súkromnými subjektmi, s cieľom podporovať zapojenie do činností vzdelávacej mobility a vytvárať siete na národnej úrovni a úrovni EÚ;
 - b) ponúkaním cielených informácií učiacim sa o príležitostiach vzdelávacej mobility počas celého cyklu celoživotného vzdelávania, a to aj v školskom, mládežníckom a pracovnom prostredí, medzi poskytovateľmi odborného vzdelávania a prípravy a vzdelávania dospelých, organizátormi práce s mládežou a dobrovoľníctva, inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a zamestnávateľmi, spoluprácou s propagátormi vzdelávacej mobility a začleňovaním informácií o príležitostiach vzdelávacej mobility do študijného a kariérneho poradenstva;
 - c) propagovaním prínosov obdobia stráveného mobilitou v zahraničí a poskytovaním poradenstva, tipov a mentorstva, najmä učiacim sa s nedostatkom príležitostí, a to aj optimálnym využitím aplikácie Erasmus+;
 - d) nábádaním hostiteľských organizácií, aby zabezpečili bezproblémové prijatie prichádzajúcich učiacich sa, a to aj zabezpečením toho, aby boli informácie a príslušné materiály ľahko dostupné;
 - e) poskytovaním informácií o príležitostiach mobility optimalizáciou využívania a fungovania sietí Euroguidance a Eurodesk;

- f) poskytovaním informácií o životných a pracovných podmienkach v hostiteľských krajinách s využitím informácií dostupných na portáli EURES o životných a pracovných podmienkach vo všetkých členských štátoch a v krajinách EZVO a v príslušnom oddiele Kútika na vzdelávanie EÚ, a to aj prepojením uvedených informácií s národnými portálmi vzdelávacej mobility;
10. podporovať transparentnosť a uznávanie vzdelávacích výsledkov:
- a) zavedením potrebných krokov na dosiahnutie automatického vzájomného uznávania vysokoškolských kvalifikácií a výsledkov študijných pobytov v zahraničí na úrovni vysokoškolského vzdelávania a dosiahnutím značného pokroku smerom k automatickému vzájomnému uznávaniu kvalifikácií vo vyššom sekundárnom vzdelávaní a odbornej príprave, ktorým sa umožní prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu, a smerom k automatickému vzájomnému uznávaniu kvalifikácií výsledkov študijných pobytov v zahraničí v rámci vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy vrátane OVP, ako aj virtuálneho vzdelávania a zmiešaného učenia, poskytovaním poradenstva a odbornej prípravy pre poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy a zabezpečovaním konzistentného rozhodovania pri uznávaní;
 - b) plným využívaním dostupných programov a nástrojov, ktoré môžu podporiť uznávanie vzdelávacích výsledkov, a to aj uľahčením jednotných národných prístupov k automatickému vzájomnému uznávaniu a zabezpečením toho, aby systém externého zabezpečovania kvality vykonávali nezávislé agentúry zabezpečujúce kvalitu registrované v systéme EQAR;
 - c) podnecovaním inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy, aby viedli evidenciu rozhodnutí o uznávaní vzdelávacích výstupov s ohľadom na pravidlá ochrany údajov s cieľom zabezpečiť konzistentnosť a transparentnosť rozhodovania v priebehu času a medzi rôznymi organizačnými štruktúrami inštitúcií s cieľom zabezpečiť pochopenie pojmu a vymedzenia automatického vzájomného uznávania;
 - d) prijatím krokov k uznávaniu kompetencií nadobudnutých prostredníctvom vzdelávacej mobility v rámci neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, práce s mládežou a dobrovoľníckej činnosti podporou spolupráce pri potvrdzovaní dohôd medzi príslušnými subjektmi z rôznych sektorov vzdelávania a odbornej prípravy, poskytovateľmi neformálneho vzdelávania a organizáciami občianskej spoločnosti, aby sa vzdelávacie výstupy neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa dali ľahšie využiť vo formálnom vzdelávaní a odbornej príprave a na trhu práce;
 - e) podporovaním poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy a organizátorov činností vzdelávacej mobility mládeže, práce s mládežou a dobrovoľníctva v systémovom využívaní rámcov a nástrojov EÚ vrátane platformy Europass, viacjazyčnej Európskej klasifikácie zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání, európskych digitálnych certifikátov pre vzdelávanie, európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie, dokumentu Europass-mobilita, osvedčenia Youthpass a/alebo národných rámcov na pomoc pri identifikácii, dokumentácii, posudzovaní, a ak je to vhodné, osvedčovaní kompetencií získaných prostredníctvom vzdelávacej mobility;
 - f) zvážením prijatia krokov k ratifikácii Globálneho dohovoru UNESCO o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania s cieľom zlepšiť spravodlivé a transparentné uznávanie kvalifikácií z tretích krajín, ako aj čiastočného štúdia a predchádzajúceho učenia sa; zverejňovaním informácií o postupoch uznávania kvalifikácií z tretích krajín;
 - g) využitím politickej spolupráce, najmä globálneho dialógu o politike v rámci bolonského procesu a spolupráce medzi orgánmi pre uznávanie a agentúrami pre zabezpečovanie kvality, s cieľom rozvinúť kapacity inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v tretích krajinách a zosúladiť postupy zabezpečovania kvality v záujme maximalizovania vzdelávacích výstupov z pobytov študentov z tretích krajín v rámci mobility a zaistenia plného uznania obdobia mobility, ktoré by sa započítavali do štúdia študenta v domovskej krajine;
11. podporovať prechod na trh práce a pracovnú mobilitu:
- a) uľahčovaním prechodu zo vzdelávacej mobility do pracovnej mobility poskytovaním pomoci učiacim sa zapojeným do mobility, pedagógom a zamestnancom, ako aj pracovníkom s mládežou v prístupe k podpore uchádzačov o zamestnanie z verejných služieb zamestnanosti a z portálu EURES;
 - b) poskytovaním pomoci prostredníctvom programu Erasmus+ učiacim sa vrátane čerstvých absolventov absolvovať stáže v zahraničí s cieľom rozvíjať ich podnikateľské, inovačné, tvorivé a medzikultúrne zručnosti;
 - c) nábádaním príslušných organizácií, aby prijímali stážistov zo zahraničia, a to aj prostredníctvom zvyšovania informovanosti a dostupných informácií;

12. zvyšovať inkluzívnosť a dostupnosť vzdelávacej mobility:
- vypracovaním špecializovaných opatrení na podporu mobility osôb s nedostatkom príležitostí v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj v sektoroch mládeže a športu;
 - odstránením prekážok pre osoby s nedostatkom príležitostí a riešenie ich potrieb od počiatočných štádií navrhovania vzdelávacích činností;
 - poskytovaním podpory na sprístupnenie vzdelávacej mobility osobám s nedostatkom príležitostí, ako aj podpory organizáciám, ktoré ich prijímajú, napríklad poskytovaním primeraného financovania na národnej alebo regionálnej úrovni a podpory synergií medzi rôznymi nástrojmi financovania na úrovni EÚ alebo medzinárodnej, národnej a regionálnej úrovni;
 - poskytovaním prístupných, aktuálnych a včasných informácií o dostupnom financovaní vzdelávacej mobility, načasovaní platieb a inej podpory dostupnej pre učiacich sa;
 - pomocou učiacim sa zapojeným do mobility odstraňovaním nedostatku ubytovacích možností pre študentov v spolupráci s príslušnými národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi;
 - zabezpečením primeranej ochrany v súlade s právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorá sa vzťahuje na účastníkov vzdelávacej mobility vrátane učňov, stážistov, mladých výskumných pracovníkov, pracovníkov s mládežou a dobrovoľníkov, najmä maloletých, pokiaľ ide o poistenie, pracovné normy, požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia, dane, sociálne zabezpečenie (vrátane prístupu k zdravotnej starostlivosti) a podľa okolností aj o možnosť započítania nárokov na dôchodok;
13. zvyšovať environmentálnu udržateľnosť vzdelávacej mobility:
- v relevantných prípadoch využívaním udržateľnejších dopravných prostriedkov z destinácií vzdelávacej mobility a do nich a počas období mobility, ako aj poskytovaním usmernení v oblasti udržateľného cestovania;
 - pomáhaním poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy, sektorom mládeže a športu a organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré organizujú činnosti vzdelávacej mobility, pri integrovaní postupov udržateľnosti do ich každodenných činností prostredníctvom odbornej prípravy, usmernení a výmeny osvedčených postupov;
 - podporou poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy a sektorov mládeže a športu na organizačnej úrovni v úsilí o zníženie emisií skleníkových plynov z cestovania v kontexte vzdelávacej mobility;
14. využívať digitálne technológie na uľahčenie vzdelávacej mobility:
- podporovaním vývoja a využívania interoperabilných IT systémov na základe európskych noriem; tieto systémy by mali učiacim sa, pedagógom a zamestnancom umožniť riadenie a registrovanie skúseností so vzdelávacou mobilitou v plnom súlade s právnymi predpismi o ochrane údajov a organizáciám by mali umožniť poskytovanie informácií o príležitostiach na mobilitu, riadenie mobility, podporu automatického vzájomného uznávania a znižovanie administratívnej záťaže, a to umožnením využitia prvkov iniciatívy európskej študentskej karty a nástrojov ponúkaných platformou Europass vrátane digitalizácie certifikátov vzdelania prostredníctvom infraštruktúry európskych digitálnych certifikátov pre vzdelávanie;
 - prispievaním k iniciatívam, ktoré podporujú mobilitu výskumných pracovníkov a poskytujú príslušné informácie a podporné služby, vrátane služby EURAXESS⁽²⁹⁾ a pripravovanej platformy pre talenty v EVP⁽³⁰⁾;
 - poskytovaním podpory poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy, sektorom mládeže a športu a organizáciám občianskej spoločnosti, ktorá im umožní podľa potreby vytvoriť a využívať nové digitálne nástroje a/alebo využívať existujúce digitálne nástroje na doplnenie fyzickej mobility;
 - podporovaním vývoja vysokokvalitných formátov zmiešanej mobility prispôbením existujúcich vnútroštátnych rámcov s cieľom ďalšieho uľahčenia doplnkových inovatívnych formátov mobility využívajúcich digitálne technológie;

⁽²⁹⁾ EURAXESS – Výskumníci v pohybe je jednotné kontaktné miesto pre výskumných pracovníkov a inovátorov, ktorí sa snažia o kariérny postup a osobný rozvoj odchodom do inej krajiny.

⁽³⁰⁾ Akcia s názvom „Talenty v EVP“, podporovaná programom Horizont Európa, má za cieľ podporiť interoperabilitu kariér a zamestnateľnosť talentov v oblasti výskumu a inovácií vo všetkých odvetviach.

- e) preskúmaním toho, ako môže umelá inteligencia pomôcť prekonať prekážky vzdelávacej mobility;
15. presadzovať hodnoty EÚ prostredníctvom vzdelávacej mobility:
- a) podnecovaním všetkých učiacich sa, pedagógov a zamestnancov, aby sa počas obdobia vzdelávacej mobility v zahraničí zapájali do života hostiteľských komúní, a to aj prostredníctvom dobrovoľníckych činností;
 - b) obohacovaním skúsenosti so vzdelávacou mobilitou o odbornú prípravu v oblastiach medzikultúrnych vzťahov, občianskej angažovanosti, digitálnej a mediálnej gramotnosti, znalosti EÚ a jej hodnôt a základných práv EÚ;
 - c) poskytovaním relevantných informácií prichádzajúcim učiacim sa, pedagógom a zamestnancom, pokiaľ ide o miestne súvislosti, a vytváraním ústretovej kultúry prostredníctvom mentorov a administratívnej podpory;
 - d) zabezpečením, aby študenti, pedagógovia a zamestnanci, ktorí sa zúčastňujú na mobilite, požívali najvyšší stupeň akademickej slobody; nabádaním inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy, aby rozvíjali kultúru kvality, a to okrem iného aj prostredníctvom zabezpečovania kvality, v rámci ktorej je počas obdobia mobility zaistené dodržiavanie zásad akademickej integrity v plnom rozsahu;
16. propagovať EÚ ako vzdelávaciu destináciu:
- a) úzkou spoluprácou s cieľom zvýšiť atraktivnosť EÚ s využitím rôznych existujúcich národných a regionálnych iniciatív, ako je napríklad projekt v oblasti vysokoškolského vzdelávania Študuj v Európe;
 - b) uľahčovaním vzdelávacej mobility s ďalšími časťami sveta, najmä s krajinami s európskou perspektívou, prostredníctvom užšej spolupráce medzi príslušnými orgánmi a inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy týchto krajín a EÚ; v tejto súvislosti môžu partnerstvá zamerané na talenty poskytnúť rámec pre silnejšie kooperačné partnerstvá s kľúčovými tretími krajinami v súlade so vzájomne dohodnutými cieľmi; takáto spolupráca môže pomôcť zabezpečiť, aby sa vzdelávacou mobilitou nepriamo pomohlo riešiť nedostatky zručností v tretích krajinách a EÚ, napríklad zameraním sa na nedostatok zručností v sektoroch ovplyvnených zelenou a digitálnou transformáciou a zlepšením zamestnateľnosti učiacich sa;
 - c) podporovaním včasného vydávania dlhodobých víz a povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli vybraní na účasť na vzdelávaní v členskom štáte v súlade so smernicou (EÚ) 2016/801⁽³¹⁾, alebo krátkodobých víz v súlade s nariadením (ES) č. 810/2009⁽³²⁾, v závislosti od zamýšľanej dĺžky pobytu v EÚ;
17. podporovať vykonávanie tohto odporúčania:
- a) podnecovaním strategických diskusií na európskej, národnej a regionálnej úrovni a medzi členskými štátmi o možných stratégiách alebo prístupoch v oblasti internacionalizácie a/alebo mobility, výmenou osvedčených postupov a účasťou na činnostiach partnerského učenia v spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami;
 - b) informovaním Komisie do konca roka 2026 o existujúcich alebo plánovaných stratégiách alebo prístupoch v oblasti internacionalizácie a/alebo mobility, ktoré by mohli podporiť vykonávanie tohto odporúčania vo vysokoškolskom vzdelávaní, OVP, školskom vzdelávaní, vzdelávaní dospelých a v sektoroch mládeže a športu, pričom sa budú zaoberať odchádzajúcou aj prichádzajúcou vzdelávacou mobilitou.

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

18. do roku 2026 v úzkej spolupráci s členskými štátmi a na základe odborného stanoviska stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty vypracovala návrh metodiky zberu údajov (ako sa uvádza v odporúčaníach 3 a 4) s cieľom merať:

— podiel absolventov vo vysokoškolskom vzdelávaní so skúsenosťami so vzdelávacou mobilitou v zahraničí;

⁽³¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdií, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 21).

⁽³²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1).

— podiel osôb s nedostatkom príležitostí medzi všetkými študentmi, ktorí využívajú vzdelávaciu mobilitu v zahraničí, v sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy a mládeže a športu.

náležite zohľadnila možné citlivé otázky týkajúce sa údajov súvisiacich s inkluzívnou vzdelávacou mobilitou a vyhlala sa akémukoľvek ďalšiemu administratívne mu zaťaženiu členských štátov. často podávala správy o dosiahnutom pokroku Rade (prostredníctvom jej príslušného prípravného orgánu, výboru pre vzdelávanie).

19. podporovala výmenu osvedčených postupov, účasť na činnostiach partnerského učenia a strategické diskusie na európskej, národnej a regionálnej úrovni a medzi členskými štátmi uvedené v odporúčaní 17.
20. ďalej podporovala vykonávanie tohto odporúčania nadviazaním na spoluprácu medzi pracovnými skupinami strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave a v spolupráci so stálou skupinou pre ukazovatele a referenčné hodnoty (SGIB).
21. zmapovala oblasti intervencie existujúcich nástrojov financovania na únijnej, medzinárodnej, národnej alebo regionálnej úrovni s cieľom zvýšiť informovanosť o ich potenciálnych akciách a osvedčených postupoch na podporu vzdelávacej mobility a podporiť účinný synergický prístup medzi príslušnými zainteresovanými stranami.
22. spolupracovala s členskými štátmi, a to aj prostredníctvom stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty, a s príslušnými zainteresovanými stranami na ďalšom zlepšovaní kvality a dostupnosti údajov a na vývoji metódik na úrovni EÚ na zber a analýzu údajov – vrátane prieskumov, ako je napríklad európsky prieskum sledovania uplatnenia absolventov – o vzdelávacej mobilite vo všetkých sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy a v sektoroch mládeže a športu, ktoré môžu takisto zohľadňovať inkluzívnosť a územnú rozmanitosť, v plnom súlade s právnymi predpismi EÚ o ochrane údajov a bez vytvárania ďalšieho dodatočného zaťaženia pre členské štáty.
23. prepracovala porovnávací prehľad výsledkov v oblasti mobility v úzkej spolupráci s odborníkmi z členských štátov s cieľom nadviazať na vykonávanie tohto odporúčania a rozšíriť ho tak, aby sa vzťahovalo na všetky sektory vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj na sektory mládeže a športu.
24. presadzovala a podporovala účasť mládeže na navrhovaní a vykonávaní stratégií a programov vzdelávacej mobility na národnej, regionálnej, miestnej a európskej úrovni.
25. ďalej rozvíjala, presadzovala a poskytovala podporu prostredníctvom programov Erasmus+ a Európsky zbor solidarity na používanie nástrojov EÚ, ktoré podporujú realizáciu študijných pobytov v zahraničí, ako sú siete Euroguidance a Eurodesk, iniciatíva európskej študentskej karty, online jazyková podpora, Európska platforma školského vzdelávania, Európsky portál pre mládež, všeobecné online školenia, Youthpass a Europass.
26. ďalej rozvíjala, optimalizovala, presadzovala a poskytovala podporu prostredníctvom programu Erasmus+ na používanie nástrojov EÚ, ktoré podporujú transparentnosť a potvrdzovanie platnosti výstupov zo študijných pobytov v zahraničí a certifikátov, najmä nástroja Youthpass a platformy Europass/Europass-mobilita, a to aj zlepšením sémantickej interoperability v rámci európskeho modelu vzdelávania a európskych digitálnych certifikátov pre vzdelávanie.
27. ďalej rozvíjala a poskytovala podporu inštitúciám vysokoškolského vzdelávania a alianciám inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, ako sú „Európske univerzity“, s cieľom umožniť im poskytovať spoločné programy a udeľovať spoločné diplomy v súlade s nástrojmi EÚ a bolonského procesu.
28. ďalej rozvíjala a poskytovala podporu alianciám európskych univerzít, a to aj prostredníctvom programu Erasmus+ a politickej podpory, čo im umožní naplno využiť svoj potenciál a pôsobiť ako vzory pre sektor vysokoškolského vzdelávania podporovaním bezproblémovej a integrovanej mobility na európskych medziuniverzitných kampusoch, presadzovaním používania mikrocertifikátov a preskúmaním možností a potrebných krokov – v úzkej spolupráci s členskými štátmi, inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, študentskými organizáciami a príslušnými zainteresovanými stranami – v záujme prípadnej značky Spoločný diplom na základe spoločného súboru spoločne vytvorených európskych kritérií.
29. ďalej rozvíjala a poskytovala podporu dobrovoľným iniciatívam EÚ, ktoré môžu zvýšiť mobilitu vo vzdelávaní a odbornej príprave, ako sú učiteľské akadémie programu Erasmus+ a centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy.

30. poskytovala ďalšiu podporu z programu Erasmus+ podnecovaním spolupráce a vzájomného učenia sa medzi členskými štátmi s cieľom zabezpečiť automatické vzájomné uznávanie kvalifikácií a výsledkov študijných pobytov v zahraničí vykonávaných v sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach vrátane virtuálneho vzdelávania a zmiešaného učenia.
31. naďalej podporovala členské štáty na ich ceste k dosiahnutiu komplexného prístupu k vyučovaniu a učeniu sa jazykov, a to najmä prostredníctvom aktivít partnerského učenia, podpory iniciatív a podujatí, ako je Európsky deň jazykov, a spolupráce so zainteresovanými stranami a s medzinárodnými organizáciami, ako je Rada Európy a jej Európske centrum pre moderné jazyky a OECD, s cieľom vytvoriť inovatívne nástroje na učenie sa jazykov vrátane digitálnych nástrojov a nástrojov umelej inteligencie.
32. podporovala budovanie synergií a komplementárnosti medzi programami EÚ, ktoré sa zaoberajú vzdelávacou mobilitou, ako je Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, a inými nástrojmi financovania na únijnej medzinárodnej, národnej a regionálnej úrovni, ako sú fondy politiky súdržnosti, najmä Európsky fond regionálneho rozvoja a Európsky sociálny fond plus so svojou iniciatívou Aim, Learn, Master, Achieve – vytýčiť si cieľ, naučiť sa, zvládnuť, dosiahnuť (ALMA), s cieľom maximalizovať vplyv akcií, ktorými sa podporujú príležitosti vzdelávacej mobility vo všetkých členských štátoch, a to aj podporou vykonávania nástrojov a stratégií na zvýšenie účasti osôb s nedostatkom príležitostí.
33. podporovala členské štáty na ich žiadosť v úsilí o reformu a posilnenie stratégií alebo prístupov v oblasti internacionalizácie a/alebo mobility na vnútroštátnej úrovni a vo viacerých krajinách s využitím nástrojov EÚ, ako sú Nástroj technickej podpory a príležitosti, ktoré poskytuje program Erasmus+.
34. do roku 2025 vypracovala štúdiu o príležitostiach, výzvach a vplyvoch vyváženej mobility (vrátane kreditovej mobility a mobility na účely získania diplomu) v EÚ, pričom by mala zohľadniť rôzne dôsledky fenoménu cirkulácie mozgov.

V Bruseli 13. mája 2024

Za Radu

B. DALLE

PRÍLOHA I

Politický rámec pre mobilitu učiteľov

V oznámení Komisie z roku 2020 o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 ⁽¹⁾ sa uvádza, že Komisia „v spolupráci s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami vypracuje politický rámec na skvalitnenie vzdelávacích mobilit učiteľov a zvýšenie ich počtu v Európe na základe ich skutočných potrieb v oblasti mobility“.

Uznesenie Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030) ⁽²⁾ obsahuje konkrétne opatrenia na riešenie prioritnej oblasti učiteľia a školiteľa. Tieto opatrenia zahŕňajú aj preskúmanie možnosti vypracovať politický rámec pre mobilitu učiteľov.

Odôvodnením takéhoto rámca sú špecifické výzvy pre učiteľov, ktoré sú analyzované aj v pracovnom dokumente útvarov Komisie SWD(2023) 719 final.

V tomto rámci sa načrtáva súbor opatrení, ktoré sa môžu vykonať na školskej, miestnej, regionálnej a systémovej úrovni s cieľom riešiť prekážky mobility učiteľov zistené v členských štátoch EÚ. Jeho ambíciou je slúžiť ako inšpirácia pre zainteresované strany, ktoré si chcú vypracovať vlastné stratégie mobility učiteľov v súlade so svojimi systémami, a fungovať ako súbor nástrojov obsahujúci nápady na zvýšenie mobility učiteľov. Dopĺňajú a rozširujú sa v ňom opatrenia uvedené v záveroch Rady o posilnení mobility učiteľov a školiteľov, najmä európskej mobility, počas ich počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy a vzdelávania a odbornej prípravy na pracovisku ⁽³⁾ a opatrenia na propagovanie hodnoty mobility učiteľov v školách a komunitách. V uvedených záveroch Rady sa zdôrazňuje pozitívny vplyv vzdelávacej mobility v zahraničí na profesijný rozvoj učiteľov a na systémy vzdelávania a odbornej prípravy, pričom sa v nich identifikujú prekážky mobility. Táto príloha sa zaoberá potrebou prekonať tieto prekážky, aby sa mobilita učiteľov v súlade s potrebami vnútroštátnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy stala uskutočniteľnou cestou tak v počiatočnom vzdelávaní učiteľov, ako aj počas kontinuálneho profesijného rozvoja učiteľov.

Základnou myšlienkou je, že vzdelávacia mobilita by mala byť neoddeliteľnou súčasťou počiatočného vzdelávania a profesijného rozvoja učiteľov: môže zvýšiť atraktivnosť tohto povolania a je dôležitá pre ďalší rozvoj škôl a systémov vzdelávania a odbornej prípravy na ceste k dobudovaniu európskeho vzdelávacieho priestoru.

Komisia bude podporovať členské štáty pri zavádzaní potrebných mechanizmov a opatrení uvedených v tomto dokumente, a to najmä prostredníctvom výmeny najlepších postupov a partnerského učenia. Tieto opatrenia budú vychádzať z osvedčených postupov vypracovaných v rámci programu Erasmus+, ako sú učiteľské akadémie programu Erasmus+, ktorých cieľom je poskytnúť učiteľom podporu na začiatku ich kariéry a posilniť ich profesijný rozvoj.

V súlade s vnútroštátnym systémom svojho členského štátu by zainteresované strany na školskej, regionálnej, miestnej a systémovej úrovni mohli dosiahnuť vyššie uvedené všeobecné ciele týmito opatreniami:

1. Sprístupnenie možností mobility v kontexte počiatočného vzdelávania a kontinuálneho profesijného rozvoja učiteľov

a) Počiatočné vzdelávanie

- zväznením začlenením príležitostí inkluzívnej a rodovo vyváženej mobility do počiatočného vzdelávania učiteľov ako odporúčanej súčasti učebných plánov,
- uznaním vzdelávacej mobility ako neoddeliteľnej súčasti počiatočného vzdelávania učiteľov a najmä uznaním výučbových pobytov v zahraničí za rovnocenné s odbornou prípravou v rámci školy vo vnútroštátnej inštitúcii vzdelávania alebo odbornej prípravy podľa náležitého prípadu,
- ak je to možné, vyčlenením časových úsekov (tzv. mobilitných okien) v akademickom roku každého počiatočného vzdelávania učiteľov, aby študenti učiteľstva mohli jednoducho absolvovať obdobie mobility bez toho, aby to ovplyvnilo ich štúdium,

⁽¹⁾ COM(2020) 625 final.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 167, 21.4.2022, s. 2.

- zahrnutím modulov alebo prvkov, ktoré sú určené na poskytovanie zručností a kompetencií potrebných na pobyty vzdelávacej mobility v zahraničí, do počiatočného vzdelávania učiteľov.

b) Kontinuálny profesijný rozvoj

- uznávaním výstupov obdobia mobility učiteľa v zahraničí ako legitímnej a hodnotnej súčasti jeho profesijnej činnosti,
- ak je to možné, určením a začlenením mobility okien do školského roka, keď je vhodné a jednoduché vyslať a prijímať učiteľov a budúcich učiteľov, pričom v prípade potreby sa poskytnú náhradní učitelia,
- uzatváraním dvojstranných dohôd na vnútroštátnej, prípadne regionálnej úrovni s cieľom uľahčiť najmä uznávanie a porovnateľnosť získaných zručností a kompetencií (napr. prostredníctvom spoločného rámca kvality a používaním štandardizovanej terminológie v oblasti zručností dostupnej na európskej úrovni),
- ak je to možné a v súlade s vnútroštátnymi kompetenciami, podporovaním škôl vhodnými zdrojmi a flexibilnými postupmi v prípadoch, keď treba dočasne nahradiť učiteľov, ktorí sa zúčastňujú na mobilite.

2. Zlepšovanie spolupráce na miestnej úrovni prostredníctvom rozvoja a vykonávania strategického prístupu k mobilite učiteľov

a) Začlenenie mobility učiteľov do celkového rozvoja škôl

- nabádaním tvorcov politík, vedúcich pracovníkov škôl, učiteľov na pedagogických školách a príslušných zainteresovaných strán, aby stanovili, ako možno do stratégií rozvoja škôl začleniť vzdelávaciu mobilitu vrátane mobility učiteľov, a to bez ohľadu na ich pedagogické odborné znalosti alebo rod,
- zvážením vymedzenia krátkodobých, strednodobých a dlhodobých cieľov zameraných na to, aby sa vzdelávacia mobilita stala súčasťou celkovej stratégie rozvoja škôl, vrátane vysielania a prijímania učiteľov (vrátane učiteľov v profesijnom rozvoji a iných zamestnancov škôl) a projektov spolupráce so zahraničnými organizáciami (vrátane spolupráce online),
- uplatňovaním progresívnej stratégie vykonávania týchto cieľov, počnúc využívaním digitálnych nástrojov a platforiem, dvojstrannou spolupracou a spolupracou s cezhraničnými regiónmi,
- ak je to možné, podporovaním spolupráce medzi školami v tej istej oblasti alebo v tom istom regióne s cieľom uľahčiť nahradenie učiteľov, ktorí sa zúčastňujú na programoch vzdelávacej mobility,
- využívaním miestneho systému organizácií zapojených do vzdelávania a odbornej prípravy na hľadanie partnerov v zahraničí,
- vytváraním sietí zúčastnených inštitúcií medzi členskými štátmi s cieľom vytvoriť systém mobility učiteľov založený na registroch miestnych, regionálnych a národných vzdelávacích orgánov, školských konzorciách, eTwinningu a iných existujúcich sieťach,
- posilnením mobility učiteľov zlepšovaním ich jazykových kompetencií, rozsiahlejším využívaním inovatívnych metód výučby a učenia sa jazykov a vnášaním viacjazyčnosti do tried.

b) Pridelenie potrebných zdrojov

- zvážením vyčlenenia špecializovaných zamestnancov (koordinátorov mobility) na prípravu a realizáciu projektov a činností mobility vrátane mentorstva učiteľov zapojených do mobility, podpory hostiteľských a vysielajúcich inštitúcií a vybavovania logistických a administratívnych postupov, ako sú postupy týkajúce sa ubytovania, zdanenia príjmov a sociálneho zabezpečenia na najvhodnejšej úrovni (školy a miestne orgány v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy),

- zväžením združovania zdrojov na úrovni miestnych orgánov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom zvládnuť administratívnu záťaž spojenú s prípravou a riadením projektov mobility, najmä umožniť školám s najobmedzenejšími prostriedkami zúčastňovať sa na činnostiach vzdelávacej mobility,
- zlepšením kapacity inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy na prijímanie a využívanie činností mobility učiteľov pôsobiacich v praxi aj budúcich učiteľov s plným využitím spolupráce s učiteľskými akadémiami programu Erasmus+,
- uznávaním práce zamestnancov v teréne, ktorí umožňujú príležitosti na mobilitu,
- podporovaním škôl, ktoré sa aktívne zapájajú do projektov mobility, poskytnutím dodatočných zdrojov,
- podporovaním synergií s inými miestnymi a vnútroštátnymi fondmi a fondmi EÚ, najmä s Európskym sociálnym fondom plus a Európskym fondom regionálneho rozvoja, popri programe Erasmus+.

3. Propagácia výhod vzdelávacej mobility a jej podporovanie potrebnou odbornou prípravou

- zvyšovaním informovanosti rozhodovacích orgánov na všetkých úrovniach systému vzdelávania a odbornej prípravy (najmä vedúcich pracovníkov škôl a iných vedúcich pracovníkov na miestnej a regionálnej úrovni) o výhodách cezhraničnej vzdelávacej mobility pre pedagogických pracovníkov a o ich vplyve na rozvoj organizácií vrátane pomoci žiakom pri rozvíjaní kompetencií v oblasti cudzích jazykov,
- poskytovaním odbornej prípravy v oblasti rozvoja škôl vedúcim pracovníkom škôl (a to aj pozorovaním pri práci v zahraničí), ktorá je podporovaná vzdelávacou mobilitou v zahraničí,
- vytváraním stimulov pre vedúcich pracovníkov škôl, ktorí svoje školy a zamestnancov zapájajú do projektov mobility, a oceňovaním ich práce,
- oceňovaním a podporovaním pozitívnych účinkov takýchto skúseností pre učiteľov, učiacich sa a rozvoj škôl a školské vzdelávanie na miestnej, regionálnej a národnej úrovni.

PRÍLOHA II

Politický rámec pre mobilitu učňov

Učňovská príprava⁽¹⁾ je ústredným prvkom európskych politík OVP od roku 2010, ako sa spomína v Bruggskom komuniké a potom opäť v roku 2020 v Osnabrúckej deklarácii a odporúčaní Rady z 24. novembra 2020 týkajúcom sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť⁽²⁾. Konkrétne priority politík sa odvtedy zmenili a v súčasnosti zahŕňajú cieľ, aby sa cezhraničná mobilita na účely vzdelávania stala realitou aj pre učňov. Mobilita učňov ponúka jasné výhody pre mladých ľudí a vzdelávajúcich sa dospelých z hľadiska ich odbornej prípravy a zamestnateľnosti pre podniky, keďže ich pracovná sila si rozširuje zručnosti, aj pre spoločnosť ako celok. Niektoré zo zručností a kompetencií, ktoré cezhraničná mobilita môže ponúknuť (napr. jazykové kompetencie, medzikultúrne zručnosti, organizačné zručnosti a iné prenosné zručnosti alebo špecifické zručnosti v technickej oblasti, ktorá nie je dostupná vo vysielajúcom podniku/inštitúcii), sa nedajú osvojiť doma. V dôsledku súboru špecifických prekážok, ako sú zložitost právnych povinností súvisiacich s administratívnym postavením učňov, ich vek, odlišné vnútroštátne systémy učňovskej prípravy a učebné plány a riziko poklesu produktivity, ktorému čelia zamestnávateľia, majú učni obmedzený prístup k príležitostiam vzdelávacej mobility. V tejto prílohe sa navrhuje súbor opatrení na vnútroštátnej úrovni, ktorý môže uľahčiť mobilitu učňov na úrovni systému, jednotlivcov a podnikov. Jeho ambíciou je slúžiť ako inšpirácia pre zainteresované strany ochotné rozšíriť učňovskú mobilitu a fungovať ako súbor nástrojov na zvýšenie mobility v oblasti učňovskej prípravy. Vychádza z ustanovení odporúčania Rady z 15. marca 2018 týkajúceho sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu.

Členskými štátmi sa odporúča, aby zväzili zavedenie súboru opatrení na podporu mobility učňov v OVP na základe týchto zásad:

1. Systémové aspekty uľahčenia mobility učňov

- a) Zahŕnutie mobility učňov do národnej stratégie internacionalizácie vzdelávania a odbornej prípravy v uplatniteľných prípadoch a prípadne do odvetvových (hospodárskych) stratégií. Takéto stratégie môžu mať postupný prístup, ktorý stavia na krátkodobej mobilite a mobilite v cezhraničných regiónoch alebo vybraných odvetviach, alebo v rámci ktorého sa podporujú krátkodobé kolektívne alebo rotačné programy mobility.
- b) Podpora internacionalizácie budovaním know-how centier excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy, ktoré združujú referenčných poskytovateľov OVP v členských štátoch, podporujú spoluprácu so širokou škálou zainteresovaných strán a usilujú sa o rozvoj kvalitných učebných plánov a kvalifikácií zameraných na odvetvové potreby v oblasti zručností a na spoločenské výzvy. Centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy pracujú na škále činností, medzi ktoré patria začlenenie mobility učiacich sa do učebných plánov, ako aj zlepšenie príležitostí zahraničnej mobility učiacich sa a kvality takýchto programov mobility. Slúžia ako hnacia sila excelentnosti a inovácií a podporujú aktívnu úlohu OVP v miestnom a regionálnom hospodárskom rozvoji.
- c) Pridelenie špecializovaných zamestnancov (napr. ambasádorov, kontaktných osôb, koordinátorov mobility) na miestnej, regionálnej a národnej úrovni s cieľom uľahčiť a zvýšiť informovanosť o mobilite učňov, pokiaľ ide o rôzne národné a regionálne programy. Títo špecializovaní zamestnanci by mohli pomôcť pri príprave a realizácii projektov a činností mobility, a to aj mentorovaním učňov, podporou hostiteľských a vysielajúcich inštitúcií a vybavovaním logistických a administratívnych postupov.
- d) Podpora mobility učňov, okrem iného aj nábádaním na vytváranie nových sietí alebo posilňovaním existujúcich sietí medzi zamestnávateľmi, poskytovateľmi OVP, verejnými službami zamestnanosti a sociálnymi partnermi a s využitím existujúcich iniciatív, ako je Európske združenie učňovskej prípravy.

(1) Podľa odporúčania Rady z 15. marca 2018 týkajúceho sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu (Ú. v. EÚ C 153, 2.5.2018, s. 1.) sa učňovská príprava chápe ako systémy formálneho odborného vzdelávania a prípravy, ktoré:

- a) kombinujú učenie sa v inštitúciách vzdelávania alebo odbornej prípravy s významným podielom učenia sa na pracovisku v spoločnostiach a na iných pracoviskách;
- b) vedú ku kvalifikáciám uznávaným na vnútroštátnej úrovni;
- c) sú založené na dohode vymedzujúcej práva a povinnosti učňa, zamestnávateľa a prípadne inštitúcie odborného vzdelávania a prípravy; a
- d) zabezpečujú, že učeň za svoju prácu dostáva mzdu alebo inú náhradu.

(2) Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1.

- e) Zváženie učebných plánov, ktoré umožňujú mobilitu učňov bez toho, aby bolo ohrozené ukončenie štúdia, a uznávanie vzdelávacích výsledkov získaných v zahraničí (napríklad zaradením špecializovaného modulu o mobilite do učebných plánov alebo zavedením dištančného vzdelávania, ak je to potrebné a možné).
- f) Zabezpečenie jednoduchého prístupu k informáciám o právnych a administratívnych požiadavkách na mobilitu učňov, ktoré sa týkajú odmeny a právneho postavenia učňov zapojených do mobility.
- g) Zníženie administratívneho zaťaženia procesu podávania žiadostí a urýchlenie postupov udeľovania víz a povolení na pobyt pre prichádzajúcich učňov z tretích krajín v náležitých prípadoch a v súlade so smernicou (EÚ) 2016/801 ⁽³⁾.
- h) Podporovanie dvojstranných dohôd o mobilite učňov s inými členskými štátmi a vo vhodných prípadoch s tretími krajinami (prípadne regiónmi) s cieľom znížiť akékoľvek zostávajúce prekážky uznávania a porovnateľnosti získaných zručností a kompetencií (napr. prostredníctvom spoločného rámca kvality, ktorý sa zameriava na špecifické vnútroštátne otázky spojené s mobilitou učňov a so systémami učňovskej prípravy v oboch krajinách).
- i) Ak je to možné, zapájanie sociálnych partnerov do všetkých štádií navrhovania a vykonávania stratégií a programov mobility učňov, ako aj príslušných následných opatrení.

2. Podpora učňov

- a) Vykonávanie mobility inkluzívnym spôsobom, poskytovanie osobitnej podpory osobám s nedostatkom príležitostí.
- b) Doplnenie grantov programu Erasmus+ o ďalšie finančné prostriedky na pokrytie nákladov na mobilitu učňov.
- c) Podpora pedagogických opatrení a nástrojov na podporu mobility učňov, napríklad prostredníctvom dištančného vzdelávania, s cieľom prekonať rozdiely v duálnej štruktúre vzdelávania a odbornej prípravy.
- d) Poskytovanie väčšej podpory a pomoci učňom vrátane jazykovej prípravy (vypracovanie osobitných materiálov na jazykové vzdelávanie pre určité povolania v jazyku alebo jazykoch hostiteľských krajín).
- e) Vypracovanie sprievodných opatrení pre učňov, ktorí vycestujú do zahraničia, ako je systém mentorstva/partnerskej pomoci pre prípravnú fázu, virtuálna mobilita v prípravnej fáze (ako doplnok k fyzickej mobilite) a počas pobytu v zahraničí a podpora učňov po návrate, keď sa opätovne začleňujú do pracovného prostredia a využívajú svoje novozískané zručnosti a kompetencie.
- f) Propagácia príležitostí pre učňov v školách OVP vrátane príležitostí v rámci programu Erasmus+ a programov medzinárodnej mobility prostredníctvom špecializovanej siete poradcov a sociálnych médií.
- g) Propagácia príležitostí pre učňov ponúkaných na online portáli EURES s cieľom pomôcť učiacim sa zapojeným do mobility pri prechode na trh práce.

3. Podpora pre podniky

- a) Zváženie poskytovania finančných stimulov pre zamestnávateľov ako náhrady za obdobie, počas ktorého sú učni v zahraničí, ako aj finančných stimulov pre učňov, aby boli motivovaní vrátiť sa k svojmu vysielajúcemu zamestnávateľovi (napríklad mimoriadna odmena za absolvovanie celého programu alebo subvencia na mzdu, ak sa po ukončení štúdia uňho zamestnajú).

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdia, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 21).

- b) Zváženie poskytovania cielej pomoci zamestnávateľom, najmä malým a stredným podnikom, napríklad podporou vytvárania sprostredkovateľských sietí medzi prijímajúcimi a vysielajúcimi krajinami, ideálne podľa odvetví, s cieľom pomôcť podnikom s organizačnými otázkami a právnymi požiadavkami.
 - c) Podpora cezhraničnej spolupráce medzi službami verejnej správy poskytujúcimi odborné vzdelávanie a učňovskú prípravu alebo verejnými službami zamestnanosti (VSZ) a zamestnávateľmi, a to: preskúmaním opatrení, ktoré ponúkajú príležitosti na odbornú prípravu v zahraničí pre učňov v odvetviach, ktoré sú zasiahnuté dvojakou transformáciou; podporou cezhraničnej spolupráce medzi týmito službami verejnej správy alebo VSZ a združeniami zamestnávateľov s cieľom riešiť nedostatok zručností v povolaniach významných pre zelenú a digitálnu transformáciu prostredníctvom programov učňovskej prípravy; a zvážením cezhraničných regionálnych partnerstiev medzi týmito službami verejnej správy alebo VSZ ako východiskovými bodmi.
 - d) Propagácia príležitostí v rámci programu Erasmus+ a Európskeho združenia učňovskej prípravy medzi podnikmi a zdôrazňovanie výhod prijímania a vysielania učňov na programy mobility.
-